

ንዝምልከተኩም ለባማት አባላት ማሕበርናን መራሕቲ ውድብን መንግስትን!!

/ብፀጋይ ሓድሽ አባል አመራርሓ ቦርድ ማሕበር ከየንቲ ትግራይ መቐለ /

ቅድሚያ ክልተ ዓመትን ፈረቓን አቢሉ አብዚ ዝተኸበረ ማዕኸን ሓበሬታ ፅሑፊዮ ካብ ዝነበርኩ ፅሑፍ ከም መዘኻኸሪ ክጥቀም እየ።

ኣብ 1989 ዓ.ም ቦኳር ፌስቲቫል ኪነ-ጥበባት ትግራይ እንትሳለጥ ወረዳታት ብብዙኡ ካብ ዘካየደኦ ውድድር ተመልሚልና ንዞባታት ትግራይ ዝወከልና ከየንቲ ኣብ ቀዳማይ መዓልቲ ኣብ ስታድዮም ትግራይ /ባሎኒ/ ተራኺብና።ካብ ዶብ ሱዳን ሓመራ፣ክሳብ ጫፍ ራያ፣ካብ ዛላኣንበሳ ክሳብ ኣፅቢ ወምበርታ ዝተወፃፃእና ኣምባሳደራት ባህሊ ትግራይ ዝኾንና ከየንቲ መናእሰይ ሜዳ ባሎኒ ብሁራ፣ኩዳ፣አውርሰን ኣውሎን ኣሓሚድናዮ።ውድድር ቀዳማይ መዓልቲ፤

- ብሙዚቃ
- ተዋስኦን
- ስእልን

ተወዳዕዮ ተኻይዱ።ኣብ ካልኣይ መዓልቲ መዛዘሚ ውድድር ኣብ ኣዳራሽ ቤት ማዘጋጃ ከተማ መቐለ ተራኺብና።ናይ ዝተፈላለዩ ክባቢታት ትግራይ ባህሊ ኣወቂቡን ኪነ-ጥበብ ልባስ ሂቡን ዘቐረበ ጉጅለ ተሸሊሙ፣እቲ ካሊእ ጀማሪ ከያኒ ድማ ብባህሊን ቋንቋኡን ተሓጉሱን ተወኒሱን ንዓድዓዱ ተመሊሱ።ሸዕኡ ከምዚ ሎሚ ንኪነ-ጥበብ ትግራይ ትግበኻ ውዳብ ስለዘይነበረቶ እሞኸ ንኸልተ መዓልትስ ኣብ መቐለ ተራኺብና ንባህልናን ጥበብናን ዘከርናዎ ንሓዋሩ ከመይ ክዓብን ክምዕርግን ከምዘለዎኸ መኣዝ ኣበይ መን ጠርኒፉና ንዘራረብ ከይተበሃሃልና እናተሃራረፍና ኣብ ቀፀልቲ ፌስቲቫት ኪነ-ጥበብ ንምርኻብ ዓመት ንዓመት ይፅረና ተባሃሂልና ተፈላልና።

1996 ዓ.ም ኣብ ኣዳራሽ ምምሕድዳር ከተማ መቐለ ዓበይትን ናእሽቲን ጀመርትን ነባራትን ከየንቲ ንቕዱስ ተግባር ተኣኪብና። ሸዑኡ ኣብ ሞንጎና ሓላፊ ፖቲካዊ ጉዳያት ህ.ወ.ሓት ኣይተ ቴድሮስ ሓጎስ ተረኺቦም።ኣቕራቢ እዚ ፅሑፍ እውን ንራእሲ ኣሉላ ኣባነጋ ዝምልከት ብመልክዕ ዙፋው ፅሑፍ ኣቕሪቦ።ሸዑኡ ኣይተ ቴድሮስ ሓጎስ ንብስራት ምስረታ ማሕበር ከየንቲ ትግራይ ኣመልኪቶም ኣብ ዘስምዕዎ ዘረባ፤

“ከየንቲ እንተተወዲብኩም ፀገማትኩም ክትፈትሑ ይቐለኩም።መንግስቲ እውን ክድግፈኩም ይጥቀም።ብተወሳኺ እቲ ገና ዘይተዘረበሉ ታሪኽ ትግራዊ ብመዳይ ኪነ-ጥበብ ብዝግባእ ተንፀባርቕዎ ምውዳብኩምን ምእካብኩምን ሓይልን ተስማዕነትን ክህልወኩም ይሕግዝ።” ዘስምዕ ቃል ኣሕሊፎም።

ኣብ 1996 ዓ.ም ብዕሊ ኣብ ኣዳራሽ ማዘጋጃ ቤት መቐለ ዝተጣየሸት ማሕበር ከየንቲ ትግራይ ክሳብ 1998 ዓ.ም ዘድሚ ስራሕ እንተይሰርሐት ታተ ኢላ፡፡ ኣብ ወርሒ ነሐሴ 1998 ዓ.ም ብዝተወሰኑ መስረትቲ ኣባላታ ንኻልኣይ ጊዜ ተሳሒላ እግሪ ተኸላ ደው ኢላ፡፡ ኣብ ኣዳራሽ ሆቴል ኣክሱም ነባራትን ሓደሽትን ከየንቲ ተኣኪቦም 11 ኣባላት ዘለዉዎ ቦርድ መሪዖም፡፡ እቶም ኣባላት ቦርድን ፈፀምትን ኣዝዮም ጠንካራታት ነይሮም፡፡ ንመግለፂ ጥንካረኦም ዝስዕብ እወንታታት ዓሞሞም፡-

- እቲ ማሕበር ቀዋሚ ቤት ፅሕፈት ክህልዎ ንምምሕድዳር ከተማ መቐለ ኣእሚኖም ህንፃ ረኺቦም፤
- ኣዳራሽ ምምሕድዳር ከተማ መቐለ ብኪራይ ወሲዶም ፊልምታተ ብምርኣይ ካብ ዝረኽቡዎ እቶት ንመጠናኸሪ ዋና ቤት ፅሕፈት ክውዕል ገይሮም፤
- ኣብ ታሪኽ ኪነ-ጥበብ ትግራይና ጥራሕ ዘይኮነስ ኣብ ታሪኽ ሽልማት ኪነ-ጥበብ ሃገርና ኣዝዩ ዝናኣድ ምዃኑ ዝተመስከረሉ ውድድር መሸኪት / መድረኽ ሽልማት ኪነ-ጥበብ ትግራይ/ ብምክያድ ንዝተፈላለዩ ዘፈራት ኪነ-ጥበብ ን68 ነባራትን ሓደሽትን ከየንቲ ክሸለሙ ገይሩ፡፡ ነቲ ሽልማት ዝወግላ ኣስታት 800 ሚእቲ ሽሕ ብር ዝፅጋዕ ንመንግስቲ ትግራይ ኣእሚኑ ከምዝርከብ ገይሩ፤
- ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንትንሳኤን ምዕባለን ኪነ-ጥበብ ብመሰረት ዝሃቦ ጠመተን ዝኣተዎ ቃልን ኣብዚ መዳይ ዝውዕል ዝተወሰነ ገንዘብ ፈቓዱ፡፡ እዚ ፈንድዚ ዝመሓደረሉ መምርሕን ስርዓትን ብማሕበር ከየንቲ ትግራይ ነቲ መምርሒ ብእዋኑ ኣዳልዩ ኣኸረቡ፡፡ መንግስቲ ተቐቢሉ ኣፅዲቐዎ፡፡ እቲ ዝተፈቐደ ገንዘብ ድማ ኣብ መወዳእታ በጀት ዓመት 1999 ዓ.ም ናብ ቁፅሪ ሒሳብ ኣታዊ ክኸውን ጀሚሩ፤
- ከምኡ ድማ እቲ ማሕበር ንመካየዲ ስራሕ ዋና ቤት ፅሕፈት ቀዋሚ በጀት ክምደበሉን፡እቲ ካብ መንግስቲ ንከየንቲ ዝዋሃብ ሽልማት ድማ ቀፃልነት ክህልዎ ኣመቻቸዩን፤
- ብሓፈሻ እዚ ሓዚ ዘሎ መልክዕ ማሕበር ከየንቲ ትግራይ ክፍጠር ገይሩን፤

ኣብ 1999 ዓ.ም ዝተመረፀ 11 ኣባላት ዝርከቡዎ ቦርድ ማሕበር ከየንቲ ትግራይ ንስራሕ ዝውፈዙዎቹርቦ ብሱል ሓሳብ ብመንግስቲ ዝገፍ ተቐባልነት ዝረክቡን ነይሩ፡፡ እቲ ኣብ 1999 ዓ.ም ዝተመረፀ ቦርድ ዝሰርሖ ከየንቲ ተጋሩ ክተባብዑን ክሸለሙን ኣለዎም ኢሉ ብዘመቻቸዎ መሰረት ኣኸረቡ እዚ ፅሑፍ ብማሕበር ከየንቲ ክተባብዑ ብውድድር ካብ ዝተመዘዙ 23 ፍርያት ኪነ-ጥበብ ሓደ ዝኾነ መፅሓፊይ ተሓቲሙ ንንግብ በቐዑ እዩ፡፡ እዚ ከምዚ ዝኣመሰለ ቁምነገር ዝዓመመ ማሕበር እምበኣር ዝሓለፈ ወርሒ ታሕሳስ 2006 ዓ.ም ዓስራይ ዓመቱ ደፊኑ ኣሎ፡፡ ኣነ እውን እነሆ ካብ ምስረታ ክሳብ ሕዚ ኣብታ ማሕበርን ምስታ ማሕበርን ኣለኹ፡፡ ሎሚ ኾነ ፅባሕ ደጊመ ደጋጊመ ማሕበር ከየንቲ ትግራይ ንምጥያሽን ተጠናኺራ ክትቅፅልን ዝደኸምኩም ከየንቲ

ትግራይን መራሕቲ ውድብን መንግስትን ካልኦት ሓገዙ፤ ማሕበርናን ዝለዓለ ክብርን ናእዳን ይብሃሕኹም።

ማሕበርና ማሕበር ከየንቲ ትግራይ ዝሓለፈ ዓመት ወርሒ ታሕሳስ 2005 ዓ.ም ኣብ መእከቢ ኣዳራሽ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ሳልሳይ ሓፈሻዊ ዋዕላ ብምክያድ ነቲ ማሕበር ዝመርሕ 11 ኣባላት ዝርከብዎ ሶርድ መሪፁ እዩ። ዕድለኛ ኮይነ ካብቶም ንኻልኣይ ጊዜ ብኣባል ኣመራርሓ ሶርድ ዝተመረፁ ሓደ ብምኻነይ ዝስመዐኒ ኩርዓት ዓብዩ እዩ።

ሳልሳይ ሓፈሻዊ ጉባኤ ማሕበር ከየንቲ ትግራይ ቅድሚኡ ካብ ዝተኻየዱ ጉባኤታት ዝሕሽ ምድላው ዝተገበረሉ፤ካብ ኣዲስ ኣበባን መላእ ትግራይን ዝተወፃዕኩ ከየንትን ካብ ዝተፈላለዩ ኣብያተ ዕዮ መንግስቲ ዝተወከሉ ብርክት ዝበሉ ዕዱማት ብድምፅን ብተዓዛብነትን ዝተሳተፉሉ፤ ካብ ዘፈራት ስእሊ፤ሙዚቃ፤ስነ-ፅሑፍን ያታን ተዋስኦን ፊልምን ዝተኸሸኹ ጥበባት ዝቐረብሉ ለባም ዋዕላ ነይሩ።

ኣብ ሳልሳይ ጉባኤ እቲ ማሕበር ዝተረኸቡ ከየንቲ ብነፃን ግልፅን ብድምፃም ንዝመረፁዎም ኣባላት ኣመራርሓ ሶርድ ብዙሓት ዕዮ ገዛታት ሂደምዎም። ካብቶም ዕዮታት ገዛ እቲ ማሕበር ዝመሓደረሉ ሕጊ ምምሕያሽ፤ ዓርሱ ብዓርሱ ክኢሉ ክኸይድ ዘኸእሎ እቶት ዝረኸበሉ ባይታ ክመቻቹ፤ ኣባላት ዝርብሕሎም ፕሮጀክታትን ሓሳባትን ክመገዙ ዝብሉን ካልኦትን ይርከቡዎም።

ኣብ ሳልሳይ ጉባኤ ዝተመረፁ ኣመራርሓ ሶርድ ብመሰረት ዝተቐበሎ ሕድሪ ከየንቲ ቀዳማይ ስርሑ ዝገበሮ ሕገ ደንቢ ማሕበር ምምሕያሽ እዩ ነይሩ ብኣግባቡ ድማ ተወጊኑ። ካልኣዊይ ስርሑ ዝገበሮ ድማ እቲ ማሕበር ኣባላቱ እናጠቐመ ተጠቓሚ ዝኸነሉ መምርሒ ፕሮጀክታት ምንፃር ነይሩ። እዚ መስርሕ ቅድሚኡ ዝነበሩ ኣባላት ሶርድ ዝጀመርዎ ምጥንኻርን ምምሕያሽ ማእኸል ብምግባር ተፈፂሙ።

ብኣውርኡ ድማ ማሕበር ከየንቲ ትግራይ ቅድም ክብል ኣብ ሕጉ ብዝነፀሮ መሰረት ኣብ መዋቕሩ ክፍልታት ሙዚቃ፤ስእልን ቅርፃ ቅርፅን፤ስነ-ፅሑፍን ያታን፤ተዋስኦን ፊልምን ዝብሉ ኣርባዕተ ክፍልታት ከምዝጣየሹ የቐምጥ። ይኹን እምበር እዚ እቲ ማሕበር ካብ ዝጣየሽ ንትሸዓተ ዓመታት ክሳብ 2005 ዓ.ም ተግባራዊ ኣይኮነን። እቲ ኣብ ሳልሳይ ጉባኤ ዝተመረፁ ሶርድን እቲ ኣብ መዋቕር ዝተቐመጠ ምጥያሽ ክፍልታት ተግባራዊ ዝገበር መምርሒ ብምሕንፃፅን ብምፅዳቕን ተግባራዊ ገይሩዎ። በዚ እውን ቅድሚኡ ተራእዩ ብዘይፈልጥ ኣብ ኣመራርሓ ሶርድን ቤት ፅሕፈትን ተኣኪቡ ዝነበረ ስልጣን ናብ ኣርባዕቲኡን ክፍልታት ወሪዱ ቅድሚ ሕዚ ተሰሪሖም ዘይፈለጡ ሓደሽቲ ስራሕቲ ዝሰርሕሉ ኩነታት እዩ ዘሎ። ከም ሓደ ዓብዩ ኣብነት ገይርካ ዝውሰድ መስዋእቲ ናይሊሂታን ሊሂቕ ተጋዳላይ መለስ ዜናዊ ንምዝኻር፤ኣብ ፅባሓት መስዋእቲ

ዝተኻየደ መበል 11 ጉባ ኤ ህ.ወ.ሓ.ት “ጉባኤ መለስ ንዕብየትን ዝላን!!” ንምፅምባልን፣ መስዋእቲ ቀዳማይ ዓመት ዕንቁ መራሒና ንምዝካርን ዝተሰርሑ ዓበይቲ ጥበባዊ ስራሕቲ ኣብ ጉዕዞ ታሪኽ ማሕበርናን ኪኑጥቡብ ትግራይን ዝዚፍ ቦታ ሒዞም ዝዝከሩ እዮም።

ማሕበርና ካብቶም ካልኣት መሰል ማሕበራት ብዝገደደ ብዝበሃል ናይ ሰብ ሓይልን ናውትን ሕፅረት ከምዘለዎ ይፍለጥ። ብፍላይ ኣብ መዳይ ሕፅረት ናውቲ ዘሎ ፀገም ንምቅላል ኣብ ሳልሳይ ጉባኤ ዝተመረፀ ቦርድ ምስ ሓገዝቲ ብዝፈጠሮ ዕቡቕ ርክብ ልዕሊ 175 ሸሕ ብር ዋግኦም 10 ኮምፒተራት፣ሓደ ፎቶ ኮፒ፣ሓደ ፋክስን ካብ ዩኒቨርስቲ መቐለን ቢሮ ስቪል ሰርቪስ ክርከብ ገይሩ እዮ።

ኣብ ክልልና ይኹን ብደረጃ ሃገር ንኣህጉርናን ዓለምን ዘገረመ ሓምለዎይ ልምዓት ይሳለጥ ኣሎ። ነዚ ሓምለዎይ ልምዓት ተረዲእኻ ብኣግባቡ ኣብ ምግላፅን ኣብ ምትንታንን እጃም ኪኑጥቡብ መተካኢታ ይርከቦ እዩ ዝበሃል ኣይኮነን። ስለዚ ከየንትና ግንዛብኦም ከዕብዩ ናብ ግድብ ህዳሰ ኣባይ ዝተኻየደ ጉዕዞ ካልእ ንጥፊት እዚ ኣብ ሳልሳይ ሓፊሻዊ ጉባኤ ዝተመረፀ ኣመራርሓ ቦርድ እዩ።

ካብ ዝጣየሽ ልዕሊ 50 ዓመታት ዘቐፀረን ክኢላታት ድርሰት ዕሑፍ ጥራሕ ሒዞ ዝጓግዝን ማሕበር ደረሰቲ ኢትዮጵያ ዓሚ ብስም “ሊቀሊቃውንቲ ኣቦ ዜማ ዓለም ማህሌታይ ቅዱስ ያሬድን ፈላስፋ ዘርኣያዕቆብን” ዘሰመዮ ታሪኻዊ ዑደት ኣብ ታሪኻዊት ትግራይና ኣካይዱ ነይሩ። ድሕሪ መልሲ ዑደቱ ድማ ተወሳኺ መብርሂታት ዝደልዮሎም ሕቶታት ኣልዒሉ ምስ ላዕለዎት ኣመራርሓ ክልልና ማሕበርናን ዘትዩ። ማሕበርና እውን ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምውዳድ “ ስነ-ፅሑፍ ትግርኛ ኣብ ዕቤት ስነ-ፅሑፍ ኣምሓርኛ ዝነበሮ እወንታዊ ኣበርክቶ” ብዝብል ርእሲ ዓውደ ዘተ ብምክያድ ኣባላት ማሕበር ደረሰቲ ኢትዮጵያ ዓብይ ግንዛብ ክረኽቡ ገይሩ። ድሕሪ እዚ ኣባላት ማሕበር ደረሰቲ ኢትዮጵያ ናብ ቦቶኦም ምስተመለሱ ኣብ ትግራይ ዝረኣዩዎን ዝተጓዘቡዎን ኣመልኪቶም ኣብ ዝተፈላለዩ ማዕኸናት ዜና ሃገርና ሰፋሕቲ ዕሑፋትን ፕሮግራማትን ኣቐሪቦም እዮም።

ከየንቲ ትግራይ ብምኽንያት ስራሕ ካብ ሃገርና ሓሊፎም ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ዓለም ተዘሪኦም ይርከቡ። ነቶም ኣብ ደገ ዘለው ምውዳብ ክብድ ዝብል ምስ ምጃኑ ተኣሳሲሩ ንቐፃሊ እኳ ዝሕሰበሉ እንተኾነ፣እቶም ኣብ ከም ኣዲስ ኣበባ ዘለው ኣብ ፅላል ማሕበርና ክግሱሉ ዝተገበረ ጻዕሪ ተስፋ ብዝህብ መልክዑ ተወጊኑ እዩ። በዚ እውን ማሕበር ከየንቲ ትግራይ ጨንፈር ኣዲስ ኣበባ ብዕሊ ተጣይሹ፣ ድሕሪ ምጥያሹ ንስድራ ቤት ነፍስሃር ስሙይ ባህላዊ ሙዚቀኛ ኣንበሳ ተኸለ እቶት ንምትእኸኻብ ኣብ ዝተኻየደ ስነ-ስርዓት መሪሑን ኣፀዊቱን። እዚ እውን ውፅኢት እቲ ኣብ ሳልሳይ ጉባኤ ዝተመረፀ ኣመራርሓ ቦርድ እዩ።

ካሊእ ክጎልህ ዝግበኦን መንግስቲ ትግራይ ንማሕበርና ዝህቦ ቆላሕታ ዓብዪ ምኅኑን ዘመላኸት ድማ ዓሚ ሰነ 15/2005 ዓ.ም ኣብ መዓልቲ ዝኸሪ ሰማእታት ምስ ዝተኸበሩ ርእሰ ምምሕዳር ክልልና ኣይተ ኣባይ ወልዱ ዝተኻየደ ዘተ እዩ። ኣብቲ ዘተ ኪነ-ጥበብ ኣብ ምዕዋት ብረታዊ ቃልስና ዝነበሮ እጃም፣ጥንታዊት ትግራይ ጥንታዊ ሃፍቲ ኪነ-ጥበብ ከምዝነበራን ከምዘለዋን፣ኪነ-ጥበብ ኣብ ምዕዋት ብረታዊ ቃልስና ዝነበሮ ዘይትካእ እጃም ኣብ ልምዓታዊ ጉዕዞና ክደግሞ ከምዝግባእ፣ኪነ-ጥበብ ትግራይ ንምዕባይ ዝሕግዙ ደረጃኦም ዝሓለዉ ኣዳራሻትን ክሳብ በዓል ሓሙሽተ ደብሪ ዝበፀሕ ኩለመዳይ ንጥፊታት ኪነ-ጥበብ ዘተኣናግድ ህንፃ ቀዋሚ ቤት ፅሕፈት ማሕበር ክካየድ ከምዘለዎ፣ ኪነ-ጥበብ ሓጋዚ ልምዓት ጥራሕ ዘይኮነስ ባዕሉ ልምዓት ኮይኑ ክቕፅል መንግስቲ ክህቦ ዝግባእ ልቓሕን መተባብዕን፣ ኣብ ሞንጎ መዳርግቲ ኣካላት (ማሕበር ከየንቲ፣ማሕበር ባህሊ ትግራይ፣ ኤጀንሲ ባህልን ቱሪዝምን) ዘሎ ናይ ስራሕ ምድርራባት ተነፂሩ ሃፍቲ ህዝብን ሃገርን ብዘየባኸን ኣገባብ ክካየድ፣ ዝብሉን ካልኦት ጉዳያትን ብመልክዕ ሕቶን ርእቶን ተላዒሎም። ነቶም ብከየንቲ ዝተልዓሉ ሕቶታት ብዝተኸበሩ ርእሰ ምምሕዳር ኣባይ ወልዱ ሰፊሕ መብርሂ ተዋሂቡሎም። ነቶም ካልኦት ሕቶታት ንምምላስ ማሕበር ከየንቲ ትግራይ፣ኤጀንሲ ባህልን ቱሪዝምን መንግስቲ ትግራይን ዝወከሉ ኣባላት ዝርከቡዎ ኮሚቴ ተጣይሻ ውፅኢታዊ ስራሕ ኣብ ምዕማም ትርኩብ። እዚ ዓይነት ዘተ ኣብ ታሪኽ ማሕበርና ፈላግይን ንጥንካሪ ማሕበርና ተወሳኺ ሓይሊ ዝፈጠረን ኮይኑ ይቕፅል ኣሎ።

ምስ ዝተኸበሩ ርእሰ ምምሕዳር ክልልና ኣብ ዝተኻየደ ዘተ ብመሰረት ዝተኣተወ ቃል ስዒቡ ንሃገርን ንህዝብን ዝረብሕ ተግባር ዝፈፀሙ ከየንቲ በብዓመቱ ዝዝከርሉ ኣፍልጦን ሽልማትን ዝረኽቡሉ መዓልቲ ንምንፃር ተኸታታሊ ዘተ ድሕሪ ምክያድ በብዓመቱ መስከረም 15 “መዓልቲ ከየንቲ” ተባሂሉ ክስየም ተወሲኑ ንፈለማ እዋን ኣብ መፃኢ ዓመት 2007 ዓ.ም ብክብ ዝበለ ድምቀት ንምብዓል ቅድመ ምድላዋት እናተኻየደ ይርከብ።

ኣባል ማሕበርና ኣብ ዘይሕጋዊ ስደትን መዘዛቲን ብብርዑ፣ብድምፁን በብሩሹን ክሰርሕ ዝተወሃቦ ዕዮ ተግባራዊ ንምግባር ተንቀሳቂሱ እዩ። ቅድሚኡ ድማ ኣብ ዘይሕጋዊ ስደትን መዘዛቲን ዘተኮረ ስልጠና ምስ ቢሮ ርክብ ህዝብን መንግስትን ቢሮ ጉዳይ መናእሰይን ስፖርትን ማሕበርናን ብምትሕብባር ክዋሃቦ ተገይሩ። ካብቲ ስልጠና ብዝረተኸበን ናይ ባዕሉ ዉህሉል ዓቕምን ብምጥቃም መደብ “ዘይሕጋዊ ስደት የብቅዕ!!” ዝብል ስያመ ዝተወሃቦ ብምዕዋት ኣቢልካ ትግራዎት መናእሰይ ኣብ ዘይሕጋዊ ስደትን መዘዛቲን ዘለዎም ግንዛብ ክዕብዩ፣ ንስደት ምድረ ሰሃራን ምድረበዳን ተፀይፎም ምድራዊት ገነት ኣብ ዝኾነት ዓዶም ደኺሞም ሰራሖም ክልወጡ ዘለዓዕሉ ክልተ ፕሮጀክታት ኣሳሊጡ እዩ። ሓዲኡ ፕሮጀክት ኣባላትና ምስ ማሕበርና ብሓባር ኮይኖም ዝዓመሙዎ፣ እቲ ካልኣይ ፕሮጀክት ድማ ብሓልዮት ማሕበርና ኣብ ክልተ ምዕራፋት ኣብ ሸሞንተ ወረዳታት ትግራይ ዝፍፀም ኮይኑ (ሓዲኡ ምዕራፍ ኣብ ወረዳታት

ራያዝቦ፣አፅቢ፣ወምበርታ፣አሕፈርምን መቐለን ብዓወት ተኻይዱ ተዛዘሙ እዩ) ካልኦት መዳርግቲ ኣካላት ዝተሳተፉሉ፣ ብሓፈሻ ኣብ ክልቲኦም ፕሮጀክታት ልዕሊ 1000,000.00 (ሓደ ሚሊዮን) ብር ብምንቅስቃስ ልዕሊ 350 ኣባላትና ብብዘርፎም ተሳተፍትን ተረባሕትን ዝኾንሉ እዩ።

ኣብ ዓውድታት ኪነ-ጥበብ ተስፋ ወሃብቲ ስራሕቲ ኣብ ምዕማም ዝርከብ ማሕበር ከየንቲ ትግራይ፣ ኪነ-ጥበብን ነቲ ሞያ ዝኸሸኑ ከየንትን ዝግበኦም ክብሪ ክረኽቡ፣ ኪነ-ጥበብ ልምዓት ኮይኑ ልምዓት ከሳልጥ፣ ኣብ ወፍሪ ሓምለዋይ ልምዓት መዓንጥኡ ሸጥ ኣቢሉ ኣብ ምርብራብ ንዝርከብ ህዝቢ ክመርሕን ከነቻቕሕን ዘኸእሎ ዝእመን ልሳን እኳ እንተሃለዎ፣ስሩዕ ፕሮግራም ፊደላ ሃልዩዎ ዝበለፀ ስራሕ ክሰርሕ ግድን ስለዝኾነ፣ማሕበርና ምስ ድምፂ ወያነ ትግራይ ብምትሕብባር ኣብ ሰሙን ሓደ ጊዜ ዝፍኖ ፕሮግራም ፊደላ ካብ ዝጅምር ደጊም ፀኒሑ ኣሎ። እዚ እውን ካልእ ፍርያት እቲ ኣብ ሳልሳይ ጉባኤ ዝተመረፀ ኣመራርሓ ቦርድ እዩ።

ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ ለካቲት 2006 ዓ.ም ትግራይና ሓደ እትሕበነሉ ተጋዳላይ፣ጋዜጠኛን ከያንን ተመንጢላ እያ። ነፍስሃር ተጋዳላይ፣ጋዜጠኛን ከያኒን በርሀ ሃይለ (በርሀ ዓዴት)። ስሙይን ውፍይን ተጋዳላይ፣ጋዜጠኛን ከያኒን በርሀ ሃይለ በቲ ኣብ ብረታውን ሓምለዋይን ተጋድሎ ንውድቡን ንህዝቡን ዘወፈዮ ዘይሃስስ ወፊያ ወትሩ እናተኸልፀ ዝነበር እዩ። ብፍላይ ማሕበር ከየንቲ ትግራይ ኣብ ምጥንኻርን ከየንቲ ብሞየኦም ዝግበኦም ኣፍልጦን ክብርን ክረኽቡ ዝሰርሐ ስራሕ ድማ ህጊድ መተካእታ የብሉን። ማሕበርና ኣሰር እዚ ውፋይ ወዲ ህዝቢ ዝኾነ ተጋዳላይ፣ጋዜጠኛን ከያንን ስዒቦም ንፅባሕ ዘፀወዎም ሓወልቲ ዝተኸሉ ተካእቲ ክፍጠሩን፣ስድርኡ ድሕሪ መስዋእቲ ህዝቢ ግቡእ ክብርን ክንክን ክገብረሎም ዘለዓዕልን ብርክት ዝበለ ብር ንምውፋይ ቃል ዝተኣተወሉ ዕውት መድረኽ ኣሳሊጣ እያ። እዚ እውን ካሊእ ተጠቃሲ ንጥፊት ኣብቲ ሳልሳይ ጉባኤ ዝተመረፀ ኣመራርሓ ቦርድ እዩ። ብአጠቓላሊ እዚኦምን ካልኦት ዘይተጠቐሱን ስራሕቲ ካብ ድሕሪ ታሕሳስ 2005 ዓ.ም ናብዚ ተዓሚሞም ኣለው። ድማር ናይዚኦም ጉዕዞ ማሕበርና ብዝተጠናኸር ኩነታት ንቕድሚት ይግስገስ ኣሎ።

እቲ ንሳልሳይ ጊዜ ዝተመረፀ ኣመራርሓ ቦርድ እቶም ልዕል ኢሎም ዝተዘርዘሩ ስራሕቲ እኹላትን ዘዕግቡን እዮም ኢሉ ኣይወስድን። እኳዳኣስ ልዕሊ እዚኦም ተዓፃፃፋይ ዝኾነ ስራሕቲ ክዕመም ነይሩዎ ኢሉ ይኣምን። ከምዚ ከይከውን ግን እቲ ካብ ካልኦት ብቦርድ ዝመሓደሩ ማሕበራት ብዝተፈለየ መልክዑ ዳርጋ መዓልቲ መዓልቲ ብምርኻብ ዕግበት ኣባላቲ ንምምላእ ላዕልን ታሕትን ዝብል ቦርድ ልዕሊ ዓቕሙ ዝኾነ ፀገማት ገጢሞም እዮም።

እቲ ቐዳማይ ፀገም ቤት ዕሕፊት ማሕበር ኣብ ውሽጢ ክልተ ዓመት ሰለሰተ ኣካየድቲ ተለዋዊጦም እዮም። ክልቲኦም ኣካየድቲ ስራሕ ገሊኦም ብእምነት ምጉዳል፣ገሊኦም ድማ ብዓቕሚ ምንኣስ እቲ ቦርድ ዝእለ ክእለ፣ደረጃ ነክዩ ዝሰርሕ ድማ ክሰርሕ ወሲኑ እዩ። እቲ

ሳልሳይ አካያዲ ስራሕ እቲ ማሕበር ካብ ዘቐመጦ ንላዕሊ ወርሓዊ መሃያ ዝኸፈሎ አማራጺ ስራሕ ብምርካብ ብድሌቱ ተሰናቢቱ እዩ። እዚ ተርእዮ እዚ እቲ አመራርሓ ካብ ሓፋሻዊ ጉባኤ ዝተውሃቦ ስትራቴጂክ ትልሚ ብአግባቡ ተግባሩ ዕግበት አባላቱ ዘማልእ ተወሳኺ ስራሕ ከይጻምም ዓብዩ ዕንቅፋት ኮይኑዎ እዩ።

ካለእ ከም ፀገም ኮይኑ ዝለዓል ካብ አባላት ዝለዓሉ ደቀቕትን ፍሩያትን ሕቶታት ንምፍታሕ ዝጠፍእ ነዊሕ ጊዜ እዩ። እቲ ቦርድ ጠማቲ ክፍልታት፣ጉዳይ አባላት፣ፍልፍል እቶት ዝበሃሉ ኮሚቴታት አጣይሹ እኳ ዝንቀሳቐስ እንተኾነ፣እቶም ካብ አባላት ዝለዓሉ ሕቶታት ካብ ዓቕሚ እቲ ንጉዳይ አባላት ዝጥምት ንላዕሊ እንተኾነ ብብርኪ ቦርድን አባላት እናአከብካን ንምዝታይ ዝወስዶ ጊዜን ሕቶ ንዘልዓሉ ንምእማንን ነዊሕን መሰልቶውን መስርሕ ይሕለፍ።

ካለእ ብፍላጥን ብዘይፍላጥን ነቲ ማሕበር ንምድኻም ዝፍፀም ተግባር እዩ። እዚ ብሕቡእን ብጋህድን ዝፍፀም ኮይኑ። ገለገሊኡ ተግባር ኣብ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ከየንቲ ክውድቡን ኪንጥቡብ ከዕብዩን ልእኹቶ ተዋሂቡዎም፣ ሕገ-ደንቢ ማሕበር ብዝገባእ መልክዑ ስርዓት ጥሒሶም ኣብ ፀለመን ጠቐነን ስም እቲ ማሕበር ዝተዋፈሩ ምህላዎም እዩ። ኣብ ዝኾነ ይኹን ማሕበር ዝተወደበ አባል ኣብ ማሕበሩን አመራርሕኡን ዕግበትን አምነትን እንትስእን ሕቶ አልዒሉ ግቡእ ምላሽ ከናዲ ዝነበረ ዘሎን ዝቕፅልን እዩ። እንተኾነ ግን ኣብ ሓደ ጣብያ ዝተፈፀመ ጌጋ እንተሃልዩ ፈለማ እቲ ጌጋ ኣብ ዝተፈፀመሉ ጣብያ ክእረም ዳኣ ኣቤት ትብልን ትፅዕርን እምበር፣ ዘለልካ ናብ ወረዳን ዞባን ክልልን ኪድ ዝብል መስርሕስ የለን። ኣብ ካልኦት ሕግታት እውን ከምኡ እዩ ሕገ-ማሕበርና ዝፈቐድ እውን ነዚ እዩ። ዝመስለካ ሕቶ ብተናፀል ድዩ ብውዳብ ብቃል ይኹን ብፅሑፍ ምቕራብ መሰል እኳ እንተኾነ፣መስርሕ ጥሒስካ ብምኻድ ኣብ ልዕሊ ማሕበር ፀለመ ምክያድ ግን ብሕጊ ማሕበርና ዘቕፅዕን ዘሕትትን ዘይስነ-ምግባራዊ ተግባር እዩ።

ከመዩ “ዳኛ እንትርእስ ጥራዕ ጥራዕ ይመፀኒ” ዝብልዎ ወለድና ከምዚ ዓይነት ሕጊ ማሕበር ዝጠሓሰ ተግባር ስርዓትን ኣካይዳን ይፈልጥ እዩ ተባሂሉ ኣብ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ብዝተቐመጠ ኣገልጋሊ ህዝቢ እንትፍፀም ብፍላይ እቲ ጉዳይ ኣቃልሊካ ዝረእ ኣይኮነን። ስለዚ ጥልቕ ኢልካ ውሽጡ ኣቲኻ ክፍተሽ ግድን ይኸውን።

ማሕበርና ኣብ መላእ ክልልና ብእሻሓት ዝግመቱ ከየንቲ አባላት ሒዙ ዝንቀሳቐስ እዩ። ሓደ ጥቕው ሕቶ ዋላ ብሓደ አባል ይለዓል ክብሪ ሂብካ ክተተአናግዶ ግድንን ግድንን እዩ። ሕቶ ዝቐርበሉ ኣገባብ ብቃል ብፅሑፍን ክኸውን ይኸእል። እቲ ኣብ ወርሒ ሰነ 2006 ኣብ መቐለ ዝርከቡ 37 አባላት ፊርማ (ፒቲሽን) ኣተኣኻኺብና ኢሎም ንቤት ዕሕፈት ማሕበርን ኢዶም ሽግ ኣምሲሎም ዝመረፀዎ አመራርሓን ቦርድን ንዲቕም ናብ ላዕለዎት አመራርሓ ወድብናን

መንግስቲ ክልልናን ዘቕረቡዎ ጥርጉን ግን ሰነ 22/2006 ዓ.ም ኣብ ህልው ምንቅስቃስ ማሕበሩ ንምዝታይ ንዝተኣከበ ኣባል ኣደንፅዩዎን ኣጉህዩዎን እዩ።

እቲ ዝገርም ነቲ ፊርማ ዝተኣኻኸቡ 37 ከየንቲ ኣብ ኣርባዕተ መቐልካ ምቕማጥ ይክኣል፤ እቶም ቀዳሞት ማሕበር ከየንቲ ትግራይ ካብ ዝምሰረት ኣትሒዞም ንምጥንኻሩ ብልፁል ወነን ሞራልን ዝደኸሙ ኣብ ታሪኽ ጉዕዞ ማሕበር ኣሰር ዘንበሩን እንትኾኑ፤ሎሚ ግን ንሕና ዘየለናሉ ቦርድ ኣመራርሓ ኣመራርሓ ኣይኮነን ብዝብል ስምዒት ነቲ ዘወጠንዎን ሕዚ ዘሎ ቦርድ ዝቕፅሎ ዘሎ ሕገ-ደንቢ ማሕበር ዘይግዝኡ፤ እቶም ካልኣዎት ማሕበር ከየንቲ ኣየድልየናን ኢሎም ካልእ ተመሳሳሊ ማሕበር መስሪቶም ኣባላት ኣመራርሓ ናይቲ ዝመስረቲዎ ሓዱሽ ማሕበር ኮይኖም ኣብ ምንቅስቃስ ዝርከቡ፤እቶም ሳልሳዎት ብስሩ እሴታትን ክብርታትን ህዝብናን ሕጊ ኣኼባን ብምጥሓስ ኣብ ማእኸል እኩብ ህዝቢ ማእኸል ኢዶም ኣውግኦም ዝፃረፉ ነውራማት፤ ገሊኦም ድማ መለለዩ መንነት ማሕበርና ኣይረብሐናን ብምባል ደርብዮም ዝኸዱን እቲ ማሕበር ብመሰረት ሕገ-ደንቡ ክሓቶም ዝግባእን፤ እቶም ራብዓይ ድማ ጠቕሊሎም ኣባላት ማሕበርና ዘይኮኑ እዮም። ብድማር እቶም ዝበዝሑ እቲ ማሕበር ኣብ ዝፅዎዎ ተኸታተልቲ ኣኼባታት ዘይርከቡ፤እኹል ሓበሬታ ዘይብሎም፤ እንተተረኸቡ እውን ንሕና ዘቕረብናዮ እምበር ንስኹም ዘቕረብኩምዎ ሓሳብ ኣይንቕበልን ብዝብል ትዕቢት ዝሃጠሩ “ ማሕበር ንድሕሪት 12 ዓመት መለስኩምዎ (እቲ ዝገርም ማሕበርና ግን ዝሓለፈ ታሕሳስ 16/2006 ዓ.ም ዓስራይ ዓመታ መሊኦ)፤ ማሕበር ሞተት ተቐብረት” ብምባል ሞራል ኣመራርሓን ወፊያት ኣባላት ቤት ዕሕፊትን ዝትንክፉ ርኢቶታት ብምቕራብ ዝልለዩ እዮም። ከምዚ ኹይኑ እናሃለወ እውን ግን ኣመራርሓ ቦርድ ብዘይካ ነቲ ደጎል ዝጠሓስ ኣካይደኦም ሕዚ እውን ንዘልዓልዎም ሕቶታት ዓብዩ ክብሪ ይህብን፤ንምይይጥ ወትሩ ድልው ምኻኑ የረጋግፅን።

ፀገም ገዛኻ እሂን ምሂን ኢልካ ክትፈትሕ ዘይምኽእል መግለጺ ስንፍና እምበር ጥንካረ ኣይኮነን። ዕዮ ገዛኻ ጠንኪርካ ከይፈፀምካ ብትረት ከይተቐለስካን ማእለያ ዘይብሎም ሕቶታትን ጠለባትን ህዝቢ ክምልሱ ኣብ ወጥሪ ስራሕ ንዝውዕሉ ኣመራርሓ ውድብን መንግስትን “ስምዑናቲ” ምባልስ እንታይ ንምባል እዩ? ግቡእ ሕቶይ ኣይተመለሰለይን ስለዚ ሓደ ብርኪ ንሓዕሊ ክኸይድ እየ ግቡእ እዩ። እዚ እንተይፈፀምካ ዘልዓልካዮ ሕቶ ብዙሓት ድዩ ሕቶ ብይንኻ? ኣብ ቀረባኻ ብዘሎ ኣመራርሓኻ ክመለሰልካ ድዩ ኣይምለሰልካን? ከየፃረኻ ዘሊልካ ብምኻድ ኣብ ልዕሊ ንጥብቅና ሞያኻ ደው ዝበለ ሸላሚኻን መሓበኒኻን ማሕበር ፀለመን ጠቐነን ምክያድ ዓገብ እዩም ኣንቱም ከምዚ ዝገበርኩም (ብቐፅርኹም ኣዚኹም ወሑዳት) ኣባላት ፅቡቕ መንገዲ ኣይመረፅኩምን “ተጣዒስና “ ብምባል ናብ ውኔኹም ተመለሱ እብል። እቲም ጥራዕ ዝበፅሐኩም ዝተኸበርኩም መራሕቲ ውድብን መንግስትን ድማ “ሕቶኹም ግቡእን ዘይግቡእን ክኸውን ይኸእል ኣካይድኡ

ግን ከምኡ አይኮነን፣ፀገምኩም ከይተላለልኩም ብምዝታይ ፍትሕዎ ምድሪ ቤትኩምስ ባዕልኹም ዳኣ አፅርዩ ኢልኩም ክትግስፁልና በዚ ኣጋጣሚ እፅወ-ዕፅ፡፡

ኣብ መወዳእታ ከም መጠን ህዝባዊ ሓደራ ዝተረከብና ኣመራርሓ ማሕበርና ካብ ትማሊ ሎሚ ኣብ ዝሓሸ ጥንካረ ትርኩብ ብዝብል ከይተገኛኹና ከየንትናን ህዝብናን መንግስትና ዝሃቡና ሕድሪ ንምፍፃም ብቅንዕናን ተኣማንነትን ከምነገልግል ቃልና ነሓድስ፡፡

//////

(ንዝኾነ ይኹን ሓበሬታ welwalo_waw@yahoo.com ምጥቃም ትክክል)